

EINSPACH GÁBOR
IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐ

1054 Budapest
Honvéd utca 8. I.2.
einspach@artmagazin.hu
+ 36 209 359 889

EG-07102020-01

Budapest, 2020. október 7.

Szakértői vélemény

Megbízó: MNB-Ingatlan Kft.

Megbízás tárgya: Szabados Árpád műveinek értékelése

Felajánló: Dr. Martsekényi Attila

A megbízási szerződés aláírását követően áttanulmányoztam a rendelkezésemre átadott dokumentációt, majd felvettem a kapcsolatot a képeket felajánló Dr. Martsekényi Attilával. Azt követően elvégeztem a szükséges anyaggyűjtést, melynek elsődleges forrásai az internetes adatbázisokban, a forgalmazóknál, illetve a saját szakértői adattáramban tárolt adatok voltak. A szakvélemény alapja a felajánlónál lefolytatott szemle, illetve a megbízótól megkapott lista volt, mely a megállapított becsértékekkel kiegészítve a szakvélemény elválaszthatatlan részét képezi. A művész életére és munkásságára vonatkozó adatok forrása a Magyar Művészeti Akadémia honlapja volt.

Szabados Árpád (1944-2017) Munkácsy Mihály-díjas magyar festő- és grafikusművész, egyetemi tanár, rektor, érdemes művész Szegeden született. 1963-1968 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt. 1968-1973 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem Apáczai Csere János gyakorló iskola tanáráként dolgozott. 1975-1988 között a Magyar Nemzeti Galéria GYIK-műhelyének vezetője volt. 1970-1984 között a Mozgó Világ képzőművészeti vezetője volt. 1984-2001 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára, majd 1995-2002 között rektora volt. Hazai oktatói tevékenysége mellett az Indiana Egyetem (USA) tiszteletbeli professzora is volt. 2013-tól a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja volt. Szabados Árpádot sok minden érdekelte a kortárs művészetből a koncepttől a konceptuálisig, az absztrakttól a minimal artig, az art bruttól az absztrakt expresszionizmuson át az újexpresszionizmusig, emellett a hiperrealizmus, a body art, a folyamatművészet, az akcionizmus, a land art, és a társművészetekből főleg az irodalom és a zene. Mindezekkel a Mozgó Világ képzőművészeti szerkesztőjeként, valamint tanárként, és az általa alapított két művészeti műhely – az újpesti Derkovits Kör (Derkovits Klub) és a Nemzeti Galéria GYIK-Műhelye - vezetőjeként is foglalkoznia kellett. De mert alapvetően az ember érdekelte és a vizuális eszközökkel nehezen megragadható belső értékek, valamint az egyéni útkeresés során jelentkező szakmai kérdések megoldása, a közvetlen hatások ritkán érintették mélyen. A kezdetektől jellemző rá, hogy bár nyitott a világra és környezetére, döntő

módon belülről építkeznek. 1984-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára lett, s a hallgatóit is arra biztatta, hogy mielőtt rátérnének valamely mások által kitaposott útra, előbb önmagukat ismerjék meg.

Pályája kezdetén, 1968 és 1976 között a technikai, mesterségbeli tökéletesség mellett a személyes kifejezés új lehetőségei érdekelték. Analitikus rajzok sokasága született, melyeken a részek kibontása formai és nyelvi kísérletekkel párosult. Elvont fogalmakat, napi eseményeket, különféle érzéseket és anyagokat, a közvetlen környezetében élő embereket, általános emberi vonásokat és viszonyokat elemzett. A vonalak kifejezőerejére, a formák kezelésére, előadásmódjának sokféleségére helyezte a hangsúlyt. Korábbi artisztikus rajzaihoz képest, ahol mindig az egésze koncentrált, most a részeket kezelte önálló témaként. A forma és a kifejezés elemi erővonalakra, lényegi jegyekre és mozzanatokra egyszerűsödött, asszociatív, szimbolikus, karakterisztikus jellemzők, jelentéskülönbségek értelmezésére szorítkozott.

Az azonos méretű és témájú rajzokból nagyméretű kompozíciókat állított össze, amelyek hol elbeszélésszerű hatást keltenek, hol felsorolásszerűek, vagy leíró jellegűek. Valamennyi rész-képen kiemelte a téma, motívum legjellemzőbb elemét - pl. forma, karakter, érzelmi mozzanat, történetrészlet -, és vagy absztrahálta, vagy további elemeire bontotta, sokféle nézőpontból láttatta, majd különféle kompozíciós szempontokat mérlegelve egymás mellé és alá helyezve szekvenciális sorozatokba rendezte. Párhuzamosan készült sokszorosított grafikáin is a téma, vagy az alapélmény racionális szétbontása, több nézőpontból való vizsgálata és az egyenrangú képrészek szerves összekapcsolása foglalkoztatta. A perspektivikus tételrendezéstől elszakadva művészetében az egymás mellé rendelő komponálásmód került előtérbe. E koncentrált munka közben, amit később úgy értékt, hogy inkább a fogalmi megközelítést segítette, megszabadult azoktól a kötöttségektől, amelyek a virtuozitás és perfekcionizmus hagyományos képzetéhez és elvárásaihoz tapadtak. Az illusztratívól és esztétizálástól mentes rajz és az elementáris kifejezés mellett döntött. A diploma megszerzését követően, 1973-ig az ELTE gyakorló iskolájában tanított, így közvetlenül tanulmányozhatta a külső és belső tapasztalást még differenciálatlanul megélt és értelmező, ösztönösnek mondott gyermekrajzok – a gyermeki látásmód - lényegét. Ugyanígy, a vizuálisan képzetlen felnőttek munkái is érdekelték. 1976-ban, a Jókai Klubban rendezett önálló kiállításon arra biztatta a nézőket, hogy folytassák az általa megkezdett rajzokat. A művészi és nem művészi kifejezés ötvözésével kísérletezett.

A következő néhány évben, 1976-tól 1984-ig a racionálistól való eloldódás foglalkoztatta. Szokatlan képzettársításokat használt, s a konceptuális művészet eszköztárát is beemelte művészetébe, de most anyagtalan, megfoghatatlan dolgokat, érzelmi, érzéki jelenségeket vizsgált és a szellemi-, lelki állapotok megélésének folyamatát kívánta megérteni. Fotósorozataiban fizikai tárgyhoz kötötte a tiszta érzéki kifejezését. Sokféle műfajban, médiummal dolgozott: a rajzok és fotók mellett objektet, installációkat, Zalaegerszegen játszótéri elemeket készített, ahol a játszótér magába foglaló területre kert - Emlékek kertje -, és a kertbe Nagy László emlékhelyet tervezett (1979).

A rajzain már korábban feltűnt kövek és kések új műveiben a fizikai és a nem fizikai közötti határvonalat jelölték ki vagy szüntették meg, a köznapitól eltérő funkciót és jelentést kaptak. A valamiből valamivé válás, pl. az eltűnés-felbukkanás, átlényegülés pillanata és a közbenső állapotok érdekelték. Képsorai – időbeli egymásutániségüket megtartva - oda-vissza olvashatóakká váltak. Rajzaihoz egyre több színt használt, ahol a színt asszociációs elemként, az érzelmi viszonyulás kifejezésére használta, így a színek a vonalaival egyenértékű kompozíciós elemekké váltak.

E rövid alkotói korszak legfontosabb eredményeként olyan tapasztalatokra tett szert, amelyek révén megszabadult a tárgyakhoz kapcsolódó, mélyen beidegződött képzetektől, a szokványos jelentéstartalmaktól és a térbeliség gravitációval megfélemtetett ábrázolásmódjaitól. A képzettársítás, a formaalakítás, a képszerzés végtelen lehetősége nyílt meg számára. A tárgy, a test és a szín, a fekete helyett a fekete alapú fehér (negatív) vonal, a kép megkettőzése,

eltolása, másik képen való folytatása és folyamatszerű képsorba fűzése a fizikaitól és a racionalistól való elszakadás, a belső tartalmakra, lényegre koncentráció fontos kifejezési eszköze lett. A résznek az egészre vonatkozathatósága, a történés, érzés, állapot, élmény tárgyakkal, fázisképekkel, testrészekkel való felidézhetősége, a folyamatok pillanatképbe sűrítése, a tér és a sík, s vele az idő egymásba vezetése, az irányok felcserélhetősége, a mozgássor megfordíthatósága, a motívumok közötti térbeli és formai feszítettséggel növelhető kifejezőerő olyan egyéni alkotói felismerések, amelyek döntően meghatározták munkássága további alakulását. Így nyelvezete összetettségét, személyes stílusa elemeit és mélyrétegeit, sőt, forma- és motívumkészletét is.

Művészetének következő időszakában, 1984-től 1993-ig az új kihívást a rész-egész probléma szisztematikus feltérképezése, a kifejezési eszközök szuverén alkalmazása, az improvizatív képépítés, a képi szövet organikus átérzekenyítése és az elementáris kifejezés jelentették számára. Új városrészbe költözését követően, a Százados úti lakás tágas műtermében alkotta meg az első érett, nagy lélegzetű munkáit, a rajzok mellett akril festményeket, tekercesképeket és litográfia-sorozatokat. Nagyméretű, sokfigurás képeit egész emberi alakokból, majd testrészekből és kombinációikból építette. A testrészek közé később tárgyakat, tárgyrészleteket helyezett, s azokat is az emberre jellemző vitalitással, feszültségekkel, érzelmi, pszichikai állapotokat kifejező mozgással telítette, érzéki tulajdonságokkal ruházta fel, mélyen megrázó, testi-lelki konfliktushelyzeteket teremtett közöttük és velük. Rajzaira a fantázia működésével egyenértékű, szabad asszociativitás és a tudat által elfojtott, elemi élmények belső képként való felszínre hozása jellemző. Az 1984-86 között készített Szomorúság dicsérete című rajzsorozattal lépett tovább a gyermekrajzok tanulságain egy újfajta expresszivitás, új érzéki- indultatos festészet irányába, egyúttal pszichés mélységek és tartalmak felé.

Kis pauszok című rajzsorozatában (1984-1986) hétköznapiak valós történéseit idézi. A rajzok kétrétegűek, mindkét rétegen az egész valamely fragmentuma van. Az olvasatot bonyolítja, hogy a felső lap opálos áttetszősége részben élet veszi az egyenes szókimondásnak, a rajta lévő rajz pedig látszólag kiegészíti az alsó képrészt. A két réteg együtt többnyire felejtethetővé szelídíti az időbeli esemény sebeket ejtő részleteit. A rajzok minden mozzanata végtelenül szenzibilis, így a színek és a pauszpapír-használat is. Nagy pauszok című pasztellrajz-sorozata (1984-87) füres érzéseket ébreszt, látomásszerű, nehezen meghatározható történéseket sejtet. Ezeken a művész élmény-, képzet- és történés-mozzanatokat sűrít drámai pillanatképekbe. A lapok egy részén külső és belső természet vetül egymásra, hol arcot formázva, hol arc által kifejezve valami ősz-természetit vagy örök emberit, míg a sorozat többi rajzán archaikus állati lények és egyszerű természeti, környezeti, táji vagy csendéleti elemek, érzékszervek és érzetek között teremt bizarr vagy kvázi félelemkeltő kapcsolatot (1985-86). A közelség és a távolság gyakran egyszerre érvényesül, a kettő közötti erős kontraszt felerősíti a kép szokatlan hangulatát. Egyes lapokon a művész a látott és érzett dolgok kettősségét az absztrakció eltérő szintjével érzékelteti, míg párhuzamos festményein figuratív és nem figuratív elemekből kombinálja érzet-képeit. Nagyméretű festményein az elementáris kifejezés expresszív erejűvé fokozódik. Ezeken mély belső érzéseket, erős érzéki, érzelmi benyomásokat, drámai élet- és léthelyzeteket, pszichés állapotokat idézett meg a képtérbe feszített, emberi testrészekkel. Témái felfokozott pszichés állapotok, testi élmények, erőszakos, megalázó, kiszolgáltatott helyzetek és azokhoz való lelki viszonyulások. A rendszerváltás körül óhatatlanul beleszövődtek a közös emlékezet feldolgozatlan negatív élményei: félelmek, testi-lelki torzulások, fizikai sérülések és a múlt tárgyi metaforái. Legmonumentálisabb munkái ebben az alkotói periódusban a 20 és 40 méter hosszú tekercesképek, melyeken részletekben gazdag, önálló képek sorakoznak egymás mellett minimális megszakítással vagy anélkül, mint egy folyamatosan vezetett napló bejegyzésekkel tarkított lapjai. A minőségnek azt a teljességét, ami Szabados Árpádot a tekercesképek és a tekercesképszerű, nagyméretű rajzok megalkotásakor érdekelte, nem a történetmesélés tökéletes folyamatossága jelenti, hanem a rajzolás és festés mint felszabadítási műveletek sorozatára épülő alkotói folyamat, mint

teljes szabadság megélése. Az, hogy a művész bármit alkothat, ami megfelel az érzékenységének, ha a kép, ami létrejön, a közlő ereje révén a néző számára is élvezetes és felfogható. Szabados Árpád ebben a rövid alkotói periódusban végképp megszabadult minden ábrázolási és történetmeselési kénysztől. Bár nyelvezete figuratív maradt, innentől kezdve egyetlen testmozdulat, sőt, test-részlet elég volt számára, hogy érvényes világot teremtsen vele: a világ, bármilyennek is láttatta, lényegi igazsággá alakult vásznain és rajzlapjain. Nem volt többé szüksége a bensővé tételhez egész emberi alakokra, hamarosan női testrészekre sem.

A testtel, testrésszel való kifejezéstől az elszakadás 1996 és 2004 között, szinte észrevétlenül ment végbe. Fő műve ekkor a Mumik című, 1998-99-ben készített, 100 darabos akril-sorozat és a páratlanul finom vonalvezetésű, fénnel és érzékiséggel átítatott Vázlatok 1-12. című rajzsor. Vázlatok címmel később is készített rajzokat, azokat ciklusonként római számokkal jelölte és újabb témákkal variálta. A Mumik-sorozatba a kép terét végletesen szétfeszítő félalakok, vagy egészalak-torzók akrillal festett, rajzos felfogású képei tartoznak. A beszorítottság állapotát és a beszorítottság elleni nekifeszülést a művész aszimmetrikus komponálással, a testrészlet képtérbe nagyításával, a testrészeknek a Barlang-képen is megfigyelt, abszolút szabad alakításával és erősen felfokozott kontrasztokkal érzékeltette. A széles fekete kontúrokkal szemben kevés színt használt, ám nagyon változatosan és érzékletesen. A sorozat egyes darabjain a test biomorf gesztussá egyszerűsödött, növényyszerűvé lényegült át. A Mumik-sorozatnak szerves folytatása a nonfiguratív jellegű Növények-sorozat (1998-1999), ahol a művész növényi struktúrákat teremtett világos-sötét foltokra, vonalakra és szíkontrasztra épített, oldott, laza ecsetkezeléssel. Szabados Árpád növényei nem növények képei, hanem életerővel és fénnel telített, organikus lények, gyakran egészen áttetszőek, érzékiek, szinte hallani, ahogyan lélegeznek, s megkülönböztetjük a hozzájuk képzelt illatukat is. A Vázlat-sorozat lapjain növényi motívumok - leveles ágak, gyümölcsmagok, alma, stb -, s különféle nedvek színes foltjai is feltűnnek a női fél- és egész alakokból, testrészekből komponált képeken, melyeken a művész finoman árnyalja a feminin és maszkulin érzéki-nemi-természeti karaktert. Korábbi műveihez képest ezek a rajzok tiszta érzéki vagy öröm-képek: a fénnel, áttetszőséggel és színnel való játék, az absztrakt és nem-absztrakt elemek laza összefűzése és a vonalak, formák, színek visszafogott, mégis eleven kontrasztjai zenei asszociációkat is keltenek. A lapok megalkotásakor a művészt a rendezett struktúra és az élő, növekedő, színpompás növényzet érdekelte. Kompozíciói organikus és nonfiguratív formaelemek s geometrikus szerkezet ötvözetei.

2004 és 2010 között néhány nagyobb, és több kisebb sorozatot alkotott a művész. Előbbihez tartozik a 60. születésnapjára készített rajzsorozat, ahol minden egyes rajzhoz egy órát társított, melynek időtartamát a rajzok közé helyezett kerek falióra számlapján a többi óra kitakarásával jelezte. Az óra mint időmérő hangzása és fizikai látványa, valamint a rajzok, melyeken ugyancsak az idő megélésével foglalkozott, az életéből eltelt 60 évet 12 szakaszba sűrítve összegzik..

A kert- és növényképek után ugyancsak új téma a madár, mely egy illusztrációs megbízás kapcsán került a művész látóterébe, ahogyan később a kutyák és a macskák is. A madár témán belül 50 kis és nagyméretű rajzot és festményt, s néhány madaras kispasztikát alkotott. Minél jobban elmélyedt a madárvilág tanulmányozásában és rajzolásában, annál összetettebbekké váltak emberi, állati és növényi karaktert magukba ízesítő madárképei. A rajzok gesztusértékei újra fontosakká váltak számára, így ismét komoly elemzésekbe, majd Kisképek címmel nonfiguratív és figuratív elemek szabad variálásával nyersvászonra festett képeket (2008), melyek a szimmetria témát járják körül. Érdekességük, hogy egyetlen motívum – pl. fürdőruhás nő, karját könyöknél meghajlító félalak, vagy előredőlő egész figura stb. – megkettőzésével, s tükörképes egymásnak fordításával olyan zárt formákat hozott létre, amelyek egy harmadik, nyitott formát teremtenek, virtuális élővilággal gazdagítva a művész amúgy is rendkívüli oeuvre-jét.

Növény-témájú alkotásainak sorát a Kék-sárga növények című festménysorozattal (2007-2009) folytatta, melyben egy-egy szín dominanciájával tiszta költészetté nemesítette, s belső természeti jegyekkel összetett belső természetű és érzéki-illékony jelenségekké formálta növény-képeit.

Szabados Árpád 2010-től egyrészt a szimmetria-témán dolgozott tovább. Már 2007-ben készített forgatható képet, most ismét foglalkoztatta ez a téma. A dombos tájra is emlékeztető, különös ember-madár lények archaikus képzeteket keltenek, a szentendrei modern magyar mesterek közül elsősorban Kornisst juttatva eszünkbe. Késői üzenet című festménysorozatában (2011-2013) azokról a nagymesterekről emlékezik meg, akik a pályakezdés előtt, vagy később, valamiért fontosak voltak számára (pl. Matisse, Marcel Duchamp, Picabia, Joseph Kossuth, stb.), így a magyar festők közül Korniss Dezső és Vajda Lajos előtt tiszteleg egy-egy nagyméretű képpel. Ezek némelyikén konkrét kép- és formaelemeket is kölcsönzött a felidézett művészekről, hogy összefoglalja szellemiségük és művészetük lényegét, ezáltal világossá is teszi számunkra, hogy e művészeknek nem a formai leleményei érdekelték. Közben új sorozatokba kezdett, s megfestette a Lények című, lélegzetelállítóan könnyed, fantáziadús, mégis gazdagon rétegzett ecsetrajzait (2010-2012), melyen a legkülönbözőbb képzeletbeli állat-szerű, emberi és növényi minőségekkel egyaránt bíró, finoman áttetsző lények láthatók önmagukban. E képeken a véletlen is szerepet kapott: a nem létező állatok alakját, vagy részleteit néha a lecseppenő festékfolt motiválta, máskor a testfelületre vetülő természeti környezetet, s a lények organikus karakterét jelzi e módszerrel. Ugyancsak megrendítően szépek az Öregedésről c. ceruza- és akrilrajzai, melyeken hosszabb ideje dolgozik, évente egy-két kép erejéig. Témájuk a művész saját fizikai és szellemi állapotának változása az életkora előre haladtával. A szimmetria-kutatások és a magukat a csendes létezésnek átadó, cselekvés nélküli, szinte áttetsző lények, valamint az előző korszak Vázlat-sorozataitól kezdődően a fény szerepének növekedése művészetében a 2010-es évektől új témát és formavilágot eredményezett. A Szepezdi képsorozaton sík falakra, üres térbe, levegőbe vetülő árnyékok finom rácsai jelennek meg geometrikus képek formavilágát idézve. E meditatív sorozaton belül minimális tónuskülönbségekkel, a fehérhez közelítő, dinamikus átérzékenyített, világos tónusokkal dolgozik a művész. Helyzetek című sorozatában is a geometrikus belső szerkezet dominál, itt eleven színeket és változatos témákat kombinál. utolsó alkotói korszaka újabb kiemelkedő eredményei a saját meséihez készített vagy felhasznált növény-állat-lényei.

Szabados Árpád művészete hatalmas utat járt be a mindennapok agresszív, indulatos, expresszív, lírai vagy drámai, mélyen személyes és 20. századi, vagy általános emberi történéseitől a pszichikailag is a maga teljességében megélt és újrateremtett valóságtól és valós élményidőtől, a létezés és jelenségei sokféleségének, az idő legkisebb elemeiben és legtávolabbi terében és változó kontextusaiban fellelhető közös tartalmainak, élet-szerű állapotoknak a feltárásáig és költői láttatásáig. A 2000-es évektől bármilyen új témát választ, motívumaitól függetlenül ugyanaz történik rajzain és képein az emberrel, a madárral, a növényel, a szimmetrikus ornamentummá formált egyéni motívumkinccsel, a struktúrákkal, a színekkel és a fénnel. Kiemeli őket a reális jelen-időből és látványvilágból, és egymással intenzív kapcsolatba állítva a realitásnak megfelelő, rugalmas, áttetsző, dinamikus, az emberi látást az érzékire, a külső és belső értékekre, az életszerűre és az ösztönök szintjén is megérthetőre hangoló, tiszta lényeggé formálja, intenzív érzéki-szellemi kapcsolatrendszerbe helyezi. Az elemek megváltoztathatóak, egyik a másikba alakulhat, saját karakterét is megtartva a másikká lényegülhet át, a művész valamennyit a kiapadhatatlan élet dialogikus viszonyaivá szervezti.

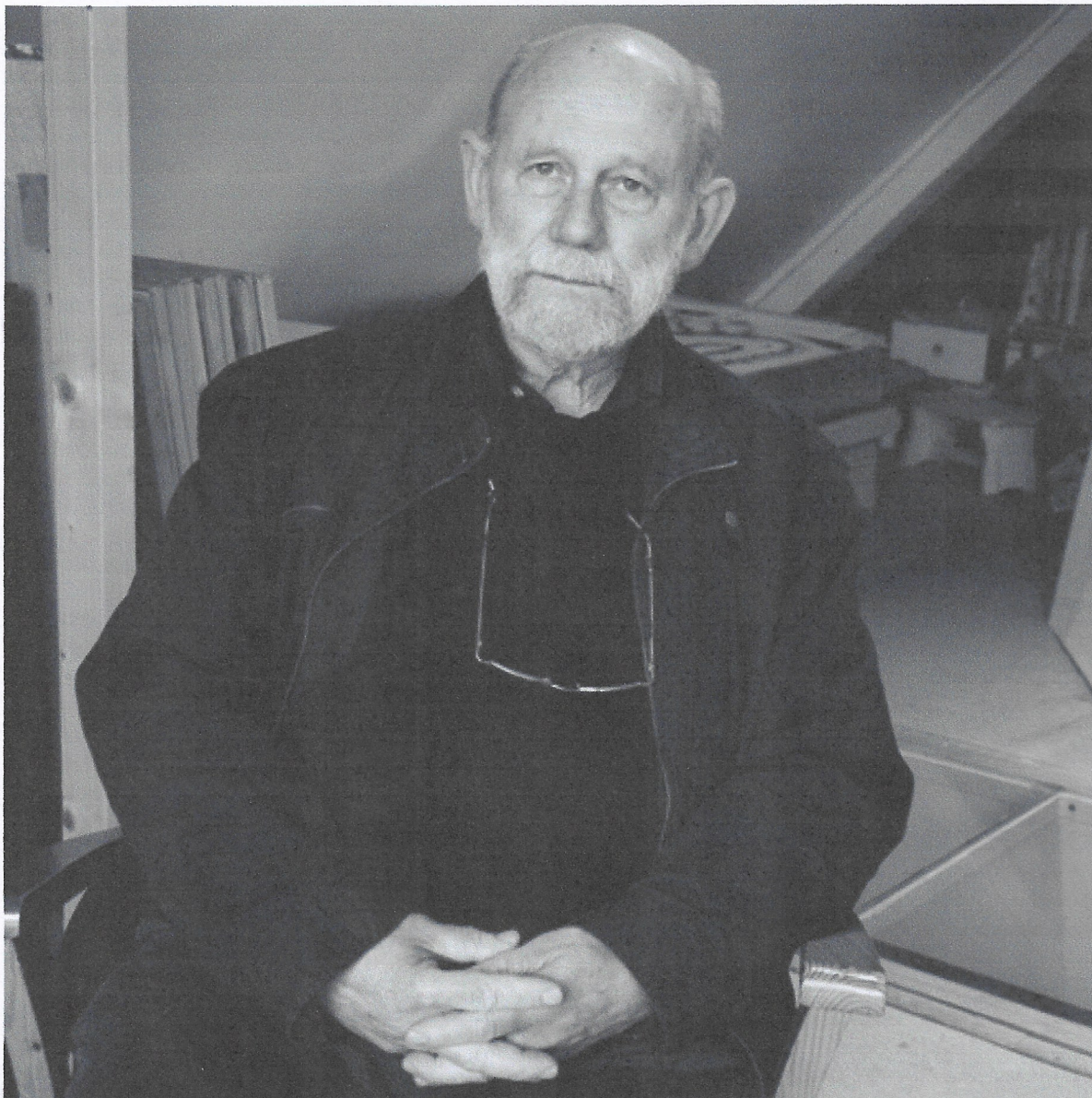
A műtárgypiac vizsgálata

Fontos az érték megállapításánál a piac általános állapota, a kereslet és kínálat összefüggései. Az elmúlt időszakban egyre erősödő piacot látunk a magyar művészet kiemelkedő teljesítményei esetében, mely nem ritkán 200 millió forintot is meghaladó árakat jelenthet. A klasszikus piac vonatkozásában az értéksáv Munkácsy Mihály, Rippl-Rónai József vagy Csontváry Kosztka Tivadar esetében ezt messze meghaladó nagyságú is lehet. Ugyanakkor nagy jelentőségű, múzeumi rangú remekművek rendkívül ritkán kerülnek a műtárgypiacra. Magyarországon az aktuális kulturpolitikának, az állami vásárlásoknak és az erősödő gyűjtői érdeklődésnek köszönhetően nagyon jelentős felértékelődés figyelhető meg a nemzeti festészet vonatkozásában. Általánosságban kijelenthető - persze nem ismerve a járvány következményeit -, hogy a magyarországi műtárgypiac a 2008-as válság óta eltelt időszak legjobb periódusát éli. A klasszikus és modern művek piacán folyamatosan születnek az életműrekordok, a háború utáni és kortárs művészet piac pedig, követve a nemzetközi trendeket, soha nem látott prosperitásban él. Az elmúlt évek magyar kulturális sikertörténete a hatvanas-hetvenes évek magyarországi neo-avantgárd törekvéseinek karrierje. Az aukciósházak utóbbi időben a háború utáni és kortárs művészet területén megélénkült aktivitása pedig újabb vevőket, gyűjtőket vonz erre a területre. A nemzetközi piac legdinamikusabb szegmense a háború utáni és kortárs művek piaca, itt a legmagasabb az árindex növekedése és a teljes forgalom szempontjából is ez az egyik legfontosabb időszak. A magyar születésű, itthon tanult, de külföldre emigrált művészeink, mint Reigl Judit vagy különösen Hantai Simon elképesztően magas, Hantai esetében akár sokmillió eurós árai az itthon élő művészek, az egész magyarországi kortárs árszínvonalára is pozitívan hat, erősíti a gyűjtők és a befektetési szándékú vásárlók bizalmát a piacban. Mára a világ legfontosabb kánonképző múzeumainak gyűjteményébe eljutottak olyan itthon élő klasszikusai az Iparterv generációnak, mint Keserű Ilona, Mauer Dóra, Nádler István, Bak Imre vagy Jovánovics György alkotásai, és ez a műkereskedelmi árakban gyakran többszörös áremelkedést jelentett. Nem kérdés, hogy a kelet-európai művészetre irányuló egyre nagyobb nemzetközi figyelem előtérbe helyezheti a fenti művészek későbbi alkotói periódusainak eredményeit is, sőt, a kortársaik művészetét is. A tavaly nyáron nyíló, az eredeti tervek szerint közel egy évig tartó Mauer Dóra kiállítás a londoni Tate Modern-ben fontos állomása volt ennek a folyamatnak, sőt, a legfrissebb hírek szerint a tárlat egész évben látható lesz, csak 2021-ben zár be. Nagyon fontos impulzus volt a háború utáni és kortárs piac részére a Virág Judit Galéria tematikus, kifejezetten ezt a szegmenst célzó árverése, ahol már jól látható volt egy addig a klasszikus és modern magyar képzőművészet iránt érdeklődő gyűjtők bekapcsolódása. A nemzetközi piacra az elmúlt évtizedben folyamatosan áramlott a pénz, elsősorban a kiemelkedő, múzeumi rangú művek értek el sokszor elképesztően magas rekordárakat. Jól megfigyelhető az a tendencia, mely nemcsak ezek felkutatására, de körüknek bővítésére is vonatkozik. Ennek része a kelet-európai művészet felértékelődése, a graffiti térhódítása, de még a modern mesterek piacán is bővül a legdrágább művészek listája. Jó példa erre az európai modernizmus eddig második vonalba tartozó mesterei piacra kerülő legjobb műveinek rekordárai vagy az ázsiai, elsősorban kínai mesterek sokszoros áremelkedése is.

Az a tény, hogy a Nagyházi Galéria kortárs kiállítóhelyet nyitott, a Virág Judit Galéria és a Kieselbach Galéria építi kortárs galériáját, a BAV és a Pintér Galéria aukciós anyagában egyre több a kortárs művészet körébe sorolható alkotás, azt jelzi, hogy a legfontosabb hazai piaci szereplők ezt a területet látják a legdinamikusabban fejlődőnek, és ez az a terep, ahol még remekművek a legnagyobb sűrűségben érhetőek el.

Az érték meghatározása

A forgalmi érték meghatározásánál figyelembe vettem az alkotó elhelyezkedését a magyar művészeti kánonban és a képek elhelyezkedését Szabados Árpád életművében. Az értéket befolyásolta a képek mérete, technikája, állapota készítési ideje.

Szabados Árpád életművének fontos területe volt az oktatás - több mint 40 éves tanári, művészetnevelő és oktatásszervező tevékenysége. Bár művészetét a kezdetektől figyelemmel kíséri a szakma, mely számtalan díjjal, kiállítás ismertető- és méltató írással fejezte ki elismerését, a legobjektívebben külföldi kiállításai alkalmával értékelték. Talán ennek is köszönhetően Szabados gyakorlatilag nem volt a rendszerváltással újra induló kortárs műkereskedelem szereplője. Nem volt egyik magyar kereskedelmi galéria művésze sem, így árképzése sem volt következetes, ami pedig a műkereskedelmi kánonban rendkívül fontos tényező. Ennek megfelelően a másodlagos piacon is alig találkozunk műveivel, azok is rendszertelenül, kiszámíthatatlan árakon bukkannak fel,

Az érték meghatározásánál ezért elsősorban Szabados Árpád művészi rangja, a háború utáni magyar művészet történetében elfoglalt kiemelkedő szerepe, a művek színvonala volt az értékelés alapja. Emellett abban az arányrendszerben helyeztem el, ahol hasonlóan jelentős kortársai a műkereskedelemben mozognak. Szabados a nemzetközi művészetörténet kánonában nem található meg, és bár a kilencvenes években Gerhard Walz galériájában rendszeresen kiállított, elérhető nemzetközi referenciái nincsenek. Művészetének kiteljesedése egybe esik a németeknél Neue Wilden és Heftige Malereinek nevezett, az olaszoknál pedig a transzavantgárd gyűjtőfogalomba sorolt újexpresszionizmus, és a magas- és mélykultúrát, valamint a prehistorikus művészet látásmódját és nyelvezetét magában egyesítő amerikai graffiti kiteljesedésével, mely egyetemes művészeti törekvésekhez Szabados Árpád egyéni mondanivalóval és a testrészekre szorító formahasználat révén eredeti nyelvvvel járult hozzá. Helye lett volna a magyar újszenzibilitás Hegyi Lóránd művészettörténész által szervezett csoportos kiállításában és művészettörténeti feldolgozásában, ha részt vesz azokon a kiállításokon, akkor nagy valószínűséggel ma lényegesen magasabb árszínvonalon lenne a műkereskedelemben pozicionálva. Mivel kevés műkereskedelmi adat állt rendelkezésre, az érték megállapításánál figyelembe vettem az újszenzibilitáshoz tartozó, de nemzetközi karriert nem csináló magyar művészek, mint Koncz András, Mulasics László vagy Kelemen Károly mai műkereskedelmi árszínvonalát is.

A szakértői értékmeghatározás módszere

Az eddigi szakértői munka során felgyűlt, a szakértői adattárban található, valamint a forgalmazóknál lefolytatott szemléken összegyűjtött adatokat beépítettem az érték meghatározásába. A szakvélemény kialakításánál figyelembe vettem a szakirodalomban és az internetes adatbázisokban található adatokat is, a művész életrajzában a hivatalos önéletrajzokat, illetve az artportal.hu és a wikipedia.hu vonatkozó szócikkeit is használtam. Az árak kialakításához megvizsgáltam a műtárgypiac jelenlegi helyzetét és az adott alkotóra vonatkozó kereslet és kínálat összefüggéseit. A képek állapota szintén fontos tényező volt az érték kialakításánál. **A vizsgált művek a szemle időpontjában a 22. sorszámmal jelölt, Madaras II. című kép kivételével kiállításra alkalmas, kitűnő állapotban voltak, restaurátori beavatkozást nem igényelnek. A Madaras II. című festményen friss mechanikai sérülés, beszakadás nyoma látszik, vétel előtt restauráltatását javaslom.**

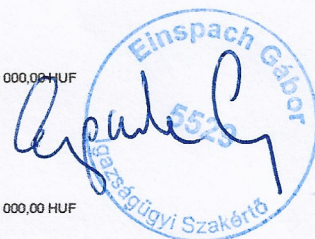
Összegzés

A szakvéleményben szereplő képek összesített bruttó alsó becsértékét 50 150 000 forintban, bruttó felső becsértékét 75 250 000 forintban határozom meg. Fenti értéksávokban történő megállapodás reális, megfelel a jelenlegi műtárgypiaci viszonyoknak. Egyértelműen kijelenthető, hogy a szakvélemény mellékletében szereplő Szabados Árpád művek mindegyike eredeti, hiteles kép, a művész sajátkezű alkotása, a felajánlott anyag pedig jól reprezentálja Szabados Árpád utolsó évtizedeinek munkásságát. Az elérhető adatok alapján Szabados Árpád művészetének magyarországi közgyűjteményi szerzeményezése nem volt folyamatos az elmúlt évtizedekben.

The image shows a handwritten signature in blue ink over a circular blue stamp. The stamp contains the text 'Einspach' at the top, 'Szakértő' at the bottom, and '1952' in the center. The signature is written in a cursive style.

Sorszám	Kép	Művész	Cím	Évszám	Technika	Méret (cm-ben)	Megjegyzés	Alsó becsérték	Felső becsérték
1		Szabados Árpád	Eleven liget I	1990-es évek eleje	akril, vászon	100x70		700 000,00 HUF	1 000 000,00 HUF
2		Szabados Árpád	Eleven liget II	1990-es évek eleje	akril, vászon	100x70		700 000,00 HUF	1 000 000,00 HUF
3		Szabados Árpád	Madarak	1991	akril, vászon	100x70		700 000,00 HUF	1 000 000,00 HUF
4		Szabados Árpád	Tájból	1994	akril, olaj, vászon	100x80		700 000,00 HUF	1 000 000,00 HUF
5		Szabados Árpád	Lény növény II	1998-2000	akril, papír	50x65		200 000,00 HUF	300 000,00 HUF
6		Szabados Árpád	Lény növény III	1998-2000	akril, papír	50x65	keret nélkül	200 000,00 HUF	300 000,00 HUF
7		Szabados Árpád	Lény növény IV	1998-2000	akril, papír	50x65	keret nélkül	200 000,00 HUF	300 000,00 HUF
8		Szabados Árpád	Lény növény V	1998-2000	akril, papír	50x65	keret nélkül	200 000,00 HUF	300 000,00 HUF
9		Szabados Árpád	Lény növény VI	1998-2000	akril, papír	48x63	keret nélkül	200 000,00 HUF	300 000,00 HUF
10		Szabados Árpád	Lények VIII	1999	akril, papír	48x63	keret nélkül	150 000,00 HUF	250 000,00 HUF
11		Szabados Árpád	Lények IX	1999	akril, papír	48x63	keret nélkül	150 000,00 HUF	250 000,00 HUF
12		Szabados Árpád	Lények X	1999	akril, papír	63x48	keret nélkül	150 000,00 HUF	250 000,00 HUF
13		Szabados Árpád	Lények XI	1999	akril, papír	48x63	keret nélkül	150 000,00 HUF	250 000,00 HUF
14		Szabados Árpád	Lények XI	1999	akril, papír	48x63	keret nélkül	150 000,00 HUF	250 000,00 HUF
15		Szabados Árpád	Helyzet	2000	akril, vászon	150x120		1 200 000,00 HUF	2 000 000,00 HUF

16		Szabados Árpád	Fegyveres	2000-es évek eleje	pasztell, ceruza, vászon	150x240 (2db, egyenként 150x120)		1 500 000,00 HUF	2 500 000,00 HUF
17		Szabados Árpád	Három fehér	2004-2005	akril, vászon	3 db egyenként 70x100 cm		1 500 000,00 HUF	2 500 000,00 HUF
18		Szabados Árpád	Cím nélkül I	2004-2005	akril, vászon	100x120		1 000 000,00 HUF	1 500 000,00 HUF
19		Szabados Árpád	Cím nélkül II	2004-2005	akril, vászon	100x120		1 000 000,00 HUF	1 500 000,00 HUF
20		Szabados Árpád	Új kifestőkönyv II.	2005	akril, vászon	160x200		1 500 000,00 HUF	2 000 000,00 HUF
21		Szabados Árpád	Új kifestőkönyv III.	2005	akril, vászon	160x200		1 500 000,00 HUF	2 000 000,00 HUF
22		Szabados Árpád	Madaras II	2005	akril, vászon	180x140	beszakadt	2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
23		Szabados Árpád	Madaras III	2005	akril, céma, vászon	180x140		2 500 000,00 HUF	3 500 000,00 HUF
24		Szabados Árpád	Madaras IV	2005	akril, céma, vászon	180x140		2 500 000,00 HUF	3 500 000,00 HUF
25		Szabados Árpád	Madaras V	2005	akril, vászon	180x140		2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
26		Szabados Árpád	Madaras VI	2005	akril, vászon	200x160		2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
27		Szabados Árpád	Növények I	2012	akril, vászon	120x100		1 000 000,00 HUF	1 500 000,00 HUF
28		Szabados Árpád	Növények II	2012	akril, vászon	120x100		1 000 000,00 HUF	1 500 000,00 HUF
29		Szabados Árpád	Színszékek	2013-2014	pasztel, vászon	70x100	keret nélkül	700 000,00 HUF	1 000 000,00 HUF

30		Szabados Árpád	Cím nélkül	2013-2014	pasztel, vászon	150x200	Jelenleg a veszprémi Csikász Galériában a Teremtő eldöntetlenség - Balatoni elégia című tárlaton kiállítva,	1 200 000,00 HUF	2 000 000,00 HUF
31		Szabados Árpád	Hamvasnak készülő (2014)	2014	akril, vászon	300x400 (4db egyenként 150x200)		4 000 000,00 HUF	6 000 000,00 HUF
32		Szabados Árpád	Szimmetrikus sorozatból I-II	2007-2008	akril, vászon	100x140 (2db egyenként 100x70)		1 500 000,00 HUF	2 500 000,00 HUF
33		Szabados Árpád	Forgatható 2008 I	2008	akril, vászon	185x320 (2db egyenként 185x160)		2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
34		Szabados Árpád	Forgatható 2008 II	2008	akril, vászon	185x320 (2db egyenként 185x160)		2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
35		Szabados Árpád	Késői üzenet Korniss Dezsőnek I-II	2010	akril, vászon	150x200 (2db egyenként 150x100)	Jelenleg a Magyar Képzőművészeti Egyetemen szeptember 14.-én megnyílt "Késői üzenet" című kiállítás anyagában Jelenleg a Magyar Képzőművészeti Egyetemen szeptember 14.-én megnyílt "Késői üzenet" című kiállítás anyagában	2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
36		Szabados Árpád	C.-nek K.-ról	2012	akril, vászon	150x200 (2db egyenként 150x100)	Jelenleg a Magyar Képzőművészeti Egyetemen szeptember 14.-én megnyílt "Késői üzenet" című kiállítás anyagában Jelenleg a Magyar Képzőművészeti Egyetemen szeptember 14.-én megnyílt "Késői üzenet" című kiállítás anyagában	2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
37		Szabados Árpád	Üzenet C.-től	2013	akril, vászon	150x200 (2db egyenként 150x100)	Jelenleg a Magyar Képzőművészeti Egyetemen szeptember 14.-én megnyílt "Késői üzenet" című kiállítás anyagában	2 500 000,00 HUF	3 500 000,00 HUF
38		Szabados Árpád	Alak páros I-II	2013-2014	akril, vászon	180x280 (2db egyenként 180x140)		2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
39		Szabados Árpád	Forgatható I-II	2013-2014	akril, vászon	100x140 (2db egyenként 100x70)		2 000 000,00 HUF	3 000 000,00 HUF
40		Szabados Árpád	Szimmetrikus sorozatból III-IV	2014	akril, vászon	100x140 (2db egyenként 100x70)		1 500 000,00 HUF	2 500 000,00 HUF

Összesen 50 150 000,00 HUF 75 250 000,00 HUF

Einspaich Gábor
5529
Igazságügyi